

ODECAT

Observatori de
DESENVOLUPAMENT ESTRATÈGIC
a Catalunya

www.odecat.net

 Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Pla Governamental CAT 21

EDICIÓ I COORDINACIÓ
Observatori de Desenvolupament Estratègic a Catalunya

DISSENY I MAQUETACIÓ
Pla Governamental CAT 21

Una visió integrada del
DESENVOLUPAMENT URBÀ I TERRITORIAL
de Catalunya

ODECAT

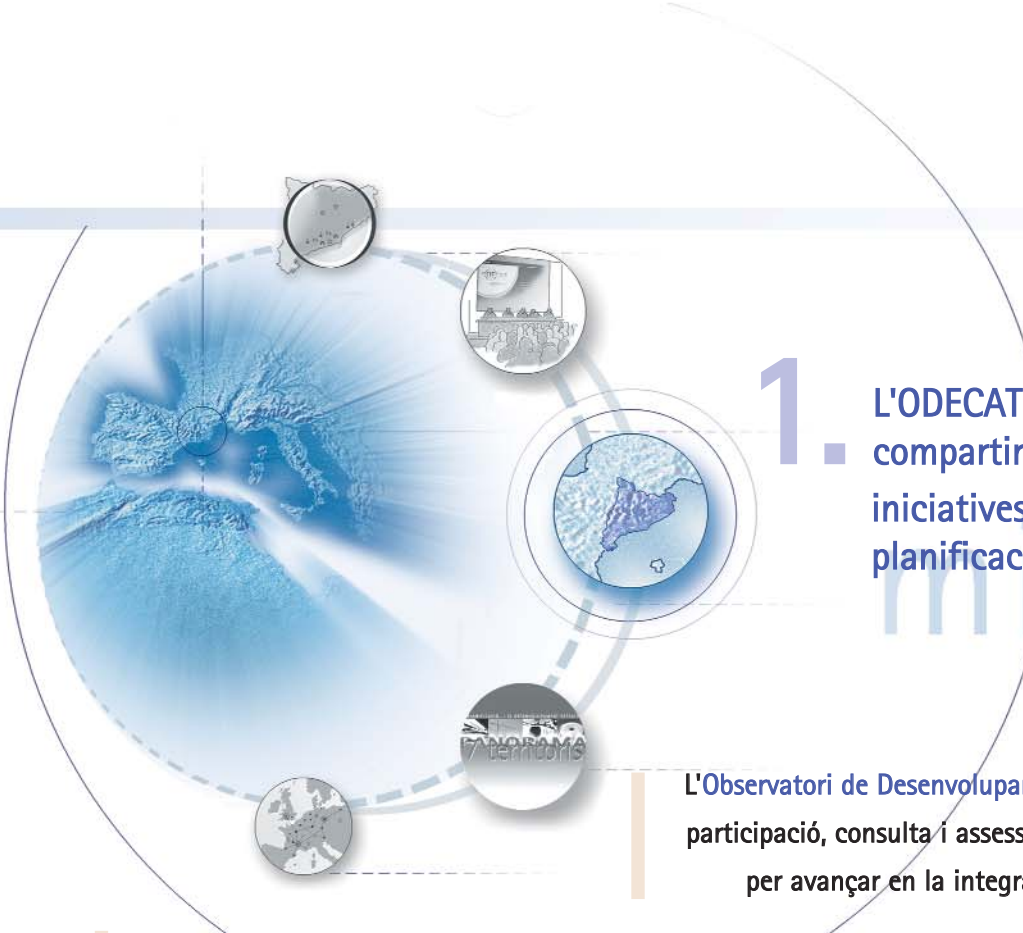
El Govern de Catalunya, com tots els governs del nostre entorn, exerceix la seva activitat en un món cada vegada més complex. Davant d'aquests reptes, la decisió d'adoptar un plantejament estratègic vers l'administració del sector públic comporta aplicar unes estratègies evolutives que defineixin opcions i vies per avançar. Tot reconeixent que aquests canvis afecten simultàniament moltes ciutats i comarques d'arreu del país, la Generalitat ha impulsat la creació de l'Observatori de Desenvolupament Estratègic a Catalunya (ODECAT).

La prospectiva territorial és una de les eines que l'ODECAT utilitza per tal de fer un seguiment, coneixement i impuls de les iniciatives estratègiques dels diferents àmbits urbans, rurals, de muntanya i metropolitans al nostre país. Una de les tasques de l'ODECAT és elaborar escenaris prospectius que serveixin de guiatge i orientació estratègica de polítiques per al desenvolupament d'iniciatives territorials a llarg termini, que recullin i contrastin la realitat del país cospada en l'elaboració dels Plans Territorials Parcials i l'Agenda 21 de Catalunya, amb les tendències d'un desenvolupament territorial equilibrat i policèntric que s'apunten des de la Unió Europea a través de l'European Spatial Development Perspective (ESDP).

L'activitat que desenvolupa l'ODECAT s'articula al voltant de cinc idees força:

Missió, Participació, Observació, Informació i Coneixement.

1

■ L'ODECAT té la missió de ser un espai per compartir idees innovadores i estar al dia de les iniciatives i activitats relacionades amb la planificació i el desenvolupament estratègic.

missió

L'Observatori de Desenvolupament Estratègic a Catalunya (ODECAT) es un òrgan de participació, consulta i assessorament del Govern de la Generalitat i un instrument per avançar en la integració de la seva acció de govern sobre el territori.

L'Observatori es crea sota el lideratge de la mateixa Generalitat, buscant la complicitat del món local i comarcal, a través de la Secretaria de Planificació Territorial (Departament de Política Territorial i Obres Públiques), la Direcció General d'Administració Local (Departament de Governació i Relacions Institucionals) i la Direcció del Pla Governamental CAT 21 (Departament de la Presidència).

Òrgan de participació, consulta i assessorament...

ODECAT és un espai de treball cooperatiu que permet a tots els agents que hi participen millorar els seus processos de planificació estratègica d'acord amb una visió integrada del desenvolupament urbà i territorial de Catalunya. Aquestes millores han de basar-se en:

- La coordinació institucional
- L'intercanvi d'experiències
- La recerca de recursos
- La producció de coneixement

L'**ODECAT** està obert a tots aquells interessats en temes relacionats amb el desenvolupament estratègic a Catalunya, tot facilitant conèixer les iniciatives i activitats que es duen a terme en aquest àmbit, tant des del món local com des de la Generalitat.

Com a espai de treball cooperatiu, l'**ODECAT** està dirigit a totes aquelles persones, entitats i professionals que vulguin participar activament i col·laborar en la posada en marxa o la millora d'estratègies de desenvolupament del seu àmbit territorial.

Per què és important el desenvolupament estratègic?

L'aparició i expansió del concepte de desenvolupament estratègic es deu a la necessitat de les administracions públiques de donar resposta a una sèrie de reptes i noves situacions que converteixen el territori en un element bàsic de la competitivitat econòmica, la cohesió social i el desenvolupament sostenible.

S'estableix, per tant, un nou marc en el qual el bon funcionament del territori s'entén, en realitat, més com a forma de gestió que com a forma de planificació. Els agents socials - veïns, sindicats, empresaris, administracions, associacions, etc. -, són subjectes actius de la transformació de l'espai, i la seva participació no és només consultiva o deliberant, sinó que participen en el procés de presa de decisions i són responsables directes, o corresponsables, del finançament i/o execució de determinats projectes que són estratègics per al conjunt del territori.

Amb l'objectiu principal de convertir-se en un sistema d'informació i facilitador de coneixement sobre el desenvolupament estratègic, la planificació territorial i la governança del territori a Catalunya, l'ODECAT pretén:

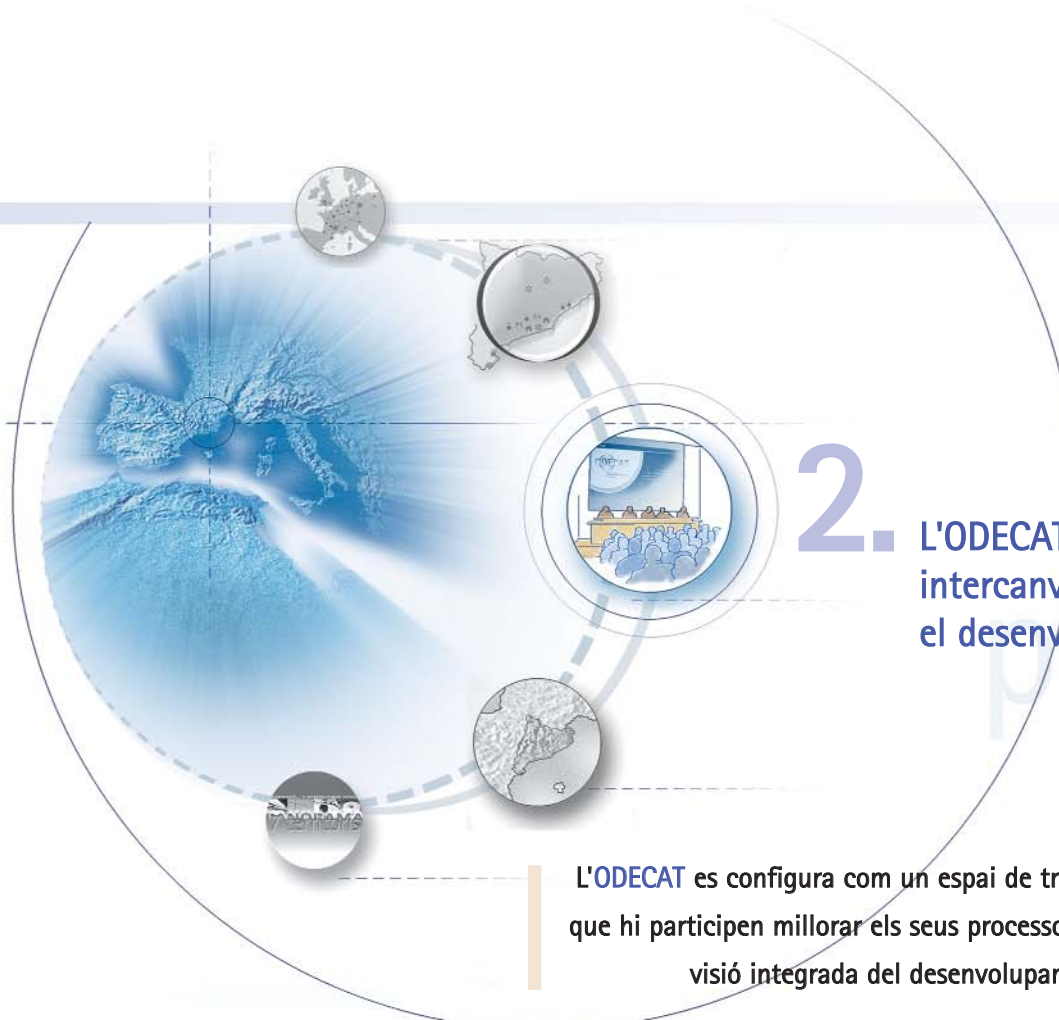
- *Conèixer i difondre experiències de planificació estratègica a Catalunya, esdevenint un sistema d'informació acurat i un banc de coneixement i de recursos tècnics degudament actualitzats en temes de planificació estratègica.*
- *Potenciar i reforçar les xarxes actives i el treball en equip entre els diferents nivells de l'administració, i entre aquests i d'altres entitats interessades en els processos de desenvolupament estratègic a Catalunya.*
- *Cooperar amb els municipis i comarques en la recerca de recursos estratègics de desenvolupament, tot fent un seguiment constant de noves tendències i casos d'interès en l'àmbit de la planificació estratègica a Catalunya, la Unió Europea i d'altres països de l'OCDE.*
- *Esdevenir un punt de trobada entre els ens locals i les empreses de serveis i consultoria, tot convertint-se en un fòrum de debat avançat per fer front de manera conjunta als reptes de futur que té plantejats el país.*
- *Avançar en l'estudi i la reflexió dels conceptes i les pràctiques de la planificació estratègica mitjançant l'organització de jornades tècniques d'estudi i informació i la publicació d'estudis i textos de referència en matèria de planificació estratègica.*

Conèixer i difondre...

Potenciar i reforçar...

...Cooperar...

Esdevenir i avançar...

2. L'ODECAT és un espai de participació, informació i intercanvi d'experiències per als agents implicats en el desenvolupament estratègic del territori.

L'ODECAT es configura com un espai de treball cooperatiu que permet a tots els agents que hi participen millorar els seus processos de planificació estratègica d'acord amb una visió integrada del desenvolupament urbà i territorial de Catalunya.

Per tal de facilitar l'intercanvi de visions, estratègies i escenaris, i promoure una aproximació estratègica al territori, l'ODECAT desenvolupa espais de trobada i accions de difusió amb l'objectiu de generar una xarxa de cooperació amb totes aquelles persones i institucions vinculades amb el desenvolupament estratègic. Aquest espai de participació actualment ja aplega més de 400 subscriptors, massa crítica suficient que reflecteix l'arrelament que el pensament estratègic i la prospectiva territorial està assolint al territori català.

A qui s'adreça?

- Professionals d'administracions públiques;
- Experts en els camps de la planificació territorial i estratègica d'universitats i centres de recerca;
- Institucions públiques i privades que tenen un paper consultiu en el desenvolupament estratègic;
- Ciutadans en general interessats i que participen activament en els processos de planificació estratègica.

Espai de treball cooperatiu...

Espais de trobada i accions de difusió..

Quines són les accions i els instruments de difusió i cooperació de l'ODECAT?

Edicions especials

Butlletins mensuals

7 territoris
SABADELL

Jornades i Seminaris

L'ODECAT organitza, conjuntament amb d'altres administracions i organitzacions del territori, jornades tècniques d'estudi i de difusió sobre el desenvolupament estratègic arreu de Catalunya, com a punt de trobada i intercanvi d'experiències entre totes aquelles persones i institucions que han participat en l'elaboració de plans estratègics o de desenvolupament del territori.

El Butlletí

El Butlletí de l'Observatori és la millor manera d'estar al dia d'experiències, iniciatives i institucions rellevants des de la perspectiva catalana i europea pel que fa al desenvolupament estratègic del territori.

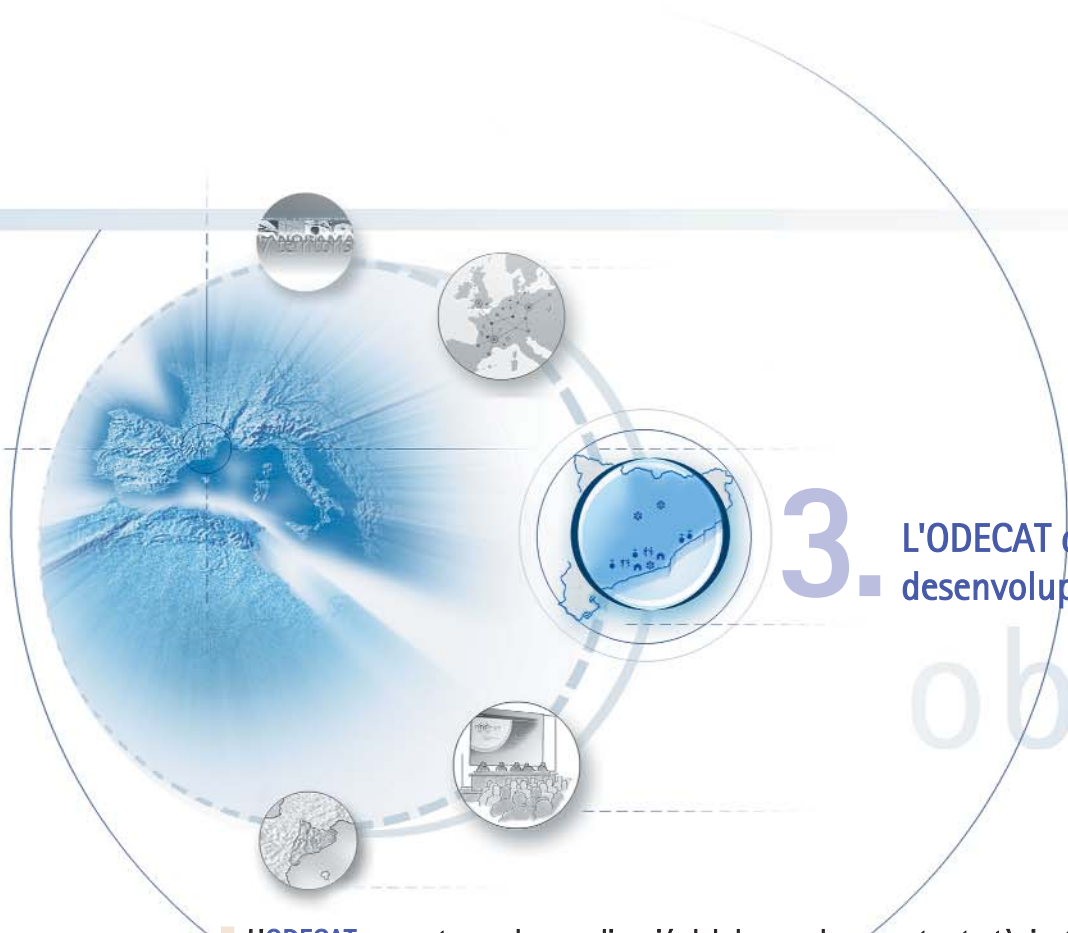
Agenda i Notícies

L'ODECAT manté una agenda i una secció de notícies contínuament actualitzada, i fa un seguiment d'aquells actes i esdeveniments d'interès per al desenvolupament estratègic de Catalunya.

Col·laboracions amb premsa

L'ODECAT col·labora amb mitjans de comunicació per difondre i promoure les seves activitats i l'àmbit del desenvolupament estratègic. Així, en paral·lel a l'organització de les jornades, l'ODECAT ha realitzat un especial de dues planes a la publicació periòdica DOSSIER ECONÒMIC, combinant entrevistes amb ponents, articles d'especialistes en l'àmbit del desenvolupament estratègic en temes d'actualitat, etc.

3. L'ODECAT du a terme una observació integrada del desenvolupament urbà i territorial de Catalunya.

observació

L'ODECAT se centra en la coordinació del desenvolupament estratègic, tot identificant i interactuant amb els plans i els actors rellevants que contribueixen a aquest procés. L'Observatori vol ser un punt de trobada de les iniciatives de les diferents administracions locals, tant municipals com comarcals, i dels esforços per coordinar el desenvolupament estratègic dels diferents àmbits territorials de Catalunya, inclòs el metropolità.

Coordinació del desenvolupament e

D'acord amb aquesta voluntat, l'ODECAT ofereix l'oportunitat de conèixer les iniciatives que s'estan duent a terme en aquest àmbit mitjançant la recopilació dels diversos plans i projectes estratègics territorials. i la seva projecció en forma de fitxes en un mapa amb els set àmbits territorials funcionals del Pla Territorial General de Catalunya. Les fitxes elaborades sintetitzen les anàlisis, els objectius i les estratègies de cadascun dels plans que existeixen o estan en fase de desenvolupament al nostre país, que són aproximadament:

- **48** Plans estratègics de ciutats i comarques
- **15** Plans directors per a la societat de la informació
- **230** Agendes 21 per a la promoció de la sostenibilitat en l'àmbit local
- **22** Plans d'acció locals per a programes europeus com ara els PRODER i els LEADER+.
- **19** Pactes Territorials per a l'Ocupació

Plans estratègics...

Plans directors..

Agendes 21...

Plans d'Acció...

Pactes territorials...

Què són?

stratègic...

• Què és un Pla Estratègic?

Un Pla Estratègic és un dels principals instruments per fer que la societat participi de forma activa en el procés d'adaptació d'un territori a la realitat de l'entorn en el qual s'integra, sabent respondre al canvi permanent i creant les bases per anticipar el futur. Així doncs, un Pla Estratègic és una iniciativa conjunta per acomplir objectius de naturalesa socioeconòmica enquadrada en un àmbit territorial determinat i traslladada al futur en la dimensió temporal. Una estratègia que suposa un pensament que va més enllà de la conjuntura del curt termini i que estableix directrius que orienten el conjunt de l'activitat ciutadana tant en l'àmbit públic com en el privat.

• Què són els Plans Directors per a la Societat de la Informació?

Són un instrument de reflexió estratègica que té per objectiu definir línies de treball de desenvolupament de la societat de la informació a nivell local o comarcal. L'enfocament dels plans és global amb una aproximació a quatre àrees temàtiques. La primera àrea temàtica fa referència a l'administració oberta o com s'adapten les administracions per convertir-se en organitzacions pròpies de la societat de la informació. La segona àrea, de les infraestructures, se centra en com assolir que el conjunt de la societat tingui accés, mitjançant la banda ampla, a les seves telecomunicacions. A la societat electrònica es planteja com construir una societat de la informació per a tothom. Per últim, l'àrea de l'economia electrònica busca adaptar el teixit econòmic local a la nova realitat de l'economia del coneixement.

Què són els Plans d'Acció Locals per a programes europeus?

A Catalunya, un gran nombre d'actuacions de desenvolupament rural dels ens locals estan finançades mitjançant els programes d'iniciativa comunitària PRODER i LEADER+. Aquests dos programes estan dedicats al suport d'iniciatives locals que apliquin estratègies de desenvolupament rural a llarg termini. Els principals actors dels PRODER i LEADER+ són els Grups d'Acció Local (GAL) que han d'estar formats per entitats representatives dels diferents àmbits socioeconòmics del territori, integrant el sector públic i el privat, on aquest darrer haurà de representar, com a mínim, el 50% de l'associació local.

Què són els Pactes Territorials per l'Ocupació?

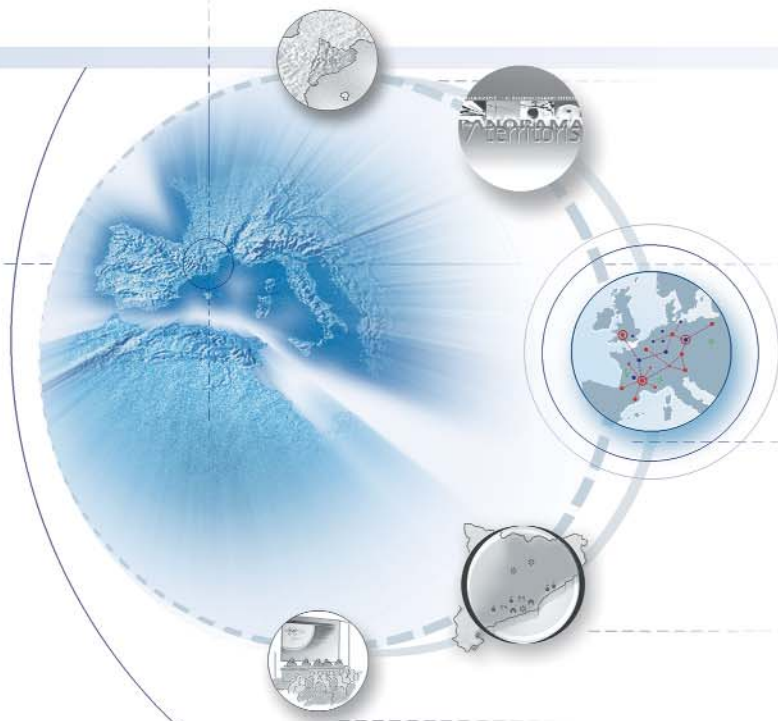
L'objectiu d'aquests és construir un instrument per definir un nou model local d'actuació en el marc de l'estratègia europea per a l'ocupació. El nucli d'aquesta estratègia de promoció econòmica i ocupació és el desenvolupament integral i integrat de les polítiques actives d'ocupació i dels recursos posats al seu abast, com també l'articulació de tots ells i de les actuacions oportunes. D'aquesta manera es contribueix a crear activitat mitjançant el desenvolupament equilibrat del territori, la millora de la competitivitat de les empreses petites i les microempreses, i el foment de la concertació entre les institucions locals, les organitzacions sindicals i patronals i la societat civil.

• Què són les Agendes 21 Locals?

Una Agenda 21 és un pla d'acció per a la sostenibilitat que s'impulsa, mitjançant el consens i la participació de la població i dels diferents agents polítics, econòmics i socials implicats, des de l'àmbit local, per provocar en la societat els canvis que exigeix el repte de la sostenibilitat. A Catalunya, paral·lelament a les iniciatives empreses pel Govern de Catalunya, les Diputacions de Barcelona, Girona i Tarragona han anat configurant xarxes i programes de suport per a la realització d'Agendes 21 Locals i Plans d'Acció per a la Sostenibilitat amb l'objecte d'impulsar el desenvolupament en els àmbits municipal i supramunicipal. L'Agenda 21 Local ha de recollir, per tant, els objectius generals de l'Agenda 21 i traduir-los en plans i accions concretes per a una localitat específica.

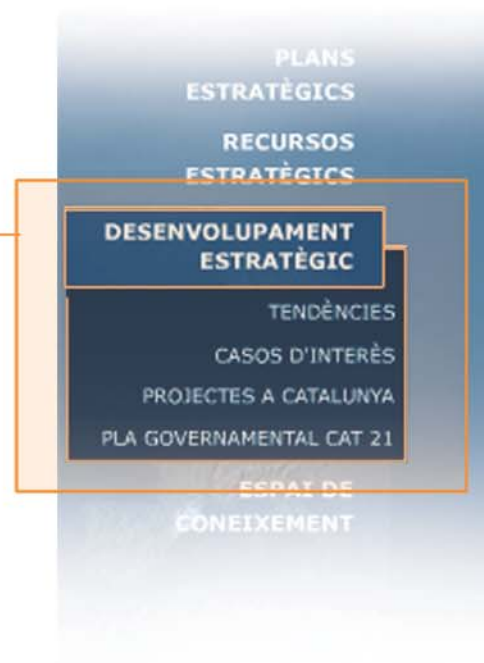
4. L'ODECAT ofereix una xarxa de recursos d'informació, tendències i casos d'interès en els àmbits europeu i mundial.

L'**Observatori** ofereix també un sistema d'informació amb recursos relacionats amb la planificació i el desenvolupament estratègic i la seva evolució a Catalunya, amb l'objectiu de promoure l'intercanvi d'idees innovadores en l'àmbit de la planificació estratègica. Això s'aconsegueix mitjançant el seguiment constant de noves tendències i casos d'interès i la identificació d'elements clau del desenvolupament estratègic per al nostre territori tant a nivell nacional com internacional.

Promoure intercanvi d'idees inno

El sistema d'informació s'organitza en dues grans àrees:

1. Recursos Estratègics
2. Desenvolupament Estratègic

ovadores...

1. Recursos Estratègics:

És un espai amb informació del context en el qual es mou el desenvolupament estratègic i la governança territorial a Catalunya i d'altres països, que posa a l'abast els enllaços a les fonts de referència sobre mobilitat i infraestructures, desenvolupament sostenible, govern local i centres de recerca. Aquesta àrea permet accedir als portals amb serveis en l'àmbit de la mobilitat a la xarxa viària i del transport públic col·lectiu. Quant al desenvolupament sostenible, es pot consultar el procés de l'Agenda 21 de Catalunya o algunes iniciatives relacionades amb el medi ambient, com el CILMA. També s'ofereixen enllaços a portals relacionats amb l'administració i la realitat local a Catalunya, com el portal CAT365 i el SIAL, així com a centres de recerca impulsats des del nostre país.

Per últim, l'espai de recursos estratègics permet conèixer les polítiques, realitzacions i principals instruments financers de la Unió Europea, o accedir als sistemes d'informació estadística de Catalunya i d'Europa.

CONSELL
d'iniciatives locals
per al MEDI AMBIENT
de les comarques de Girona

Agenda·21 CAT

municat
municipis i comarques de Catalunya

CAT 365 Administració Oberta
de Catalunya

2. Desenvolupament Estratègic:

És una àrea que recull informació sobre l'evolució del pensament estratègic amb especial interès pels processos de desenvolupament estratègic regional en l'àmbit dels països de la Unió Europea i l'OCDE. En primer lloc, aquesta secció ofereix informació sobre les últimes tendències de planificació estratègica, que poden servir per iniciar polítiques de desenvolupament estratègic. Des de tendències impulsades per organitzacions internacionals com l'European Spatial Development Perspective (ESPD), on s'especifiquen les orientacions de la UE sobre la cohesió social i econòmica del territori europeu, a iniciatives comunitàries, com el programa per a la promoció de la cooperació interregional de la UE, INTERREG III. D'altres tendències són impulsades per agències de desenvolupament regional, com l'European Association of Development Agencies (EURADA) o el portal de la Délégation à l'Aménagement du Territoire et à l'Action Régionale (DATAR), o per diferents centres de recerca internacionals. Aquest espai de desenvolupament estratègic es complementa amb un conjunt de casos

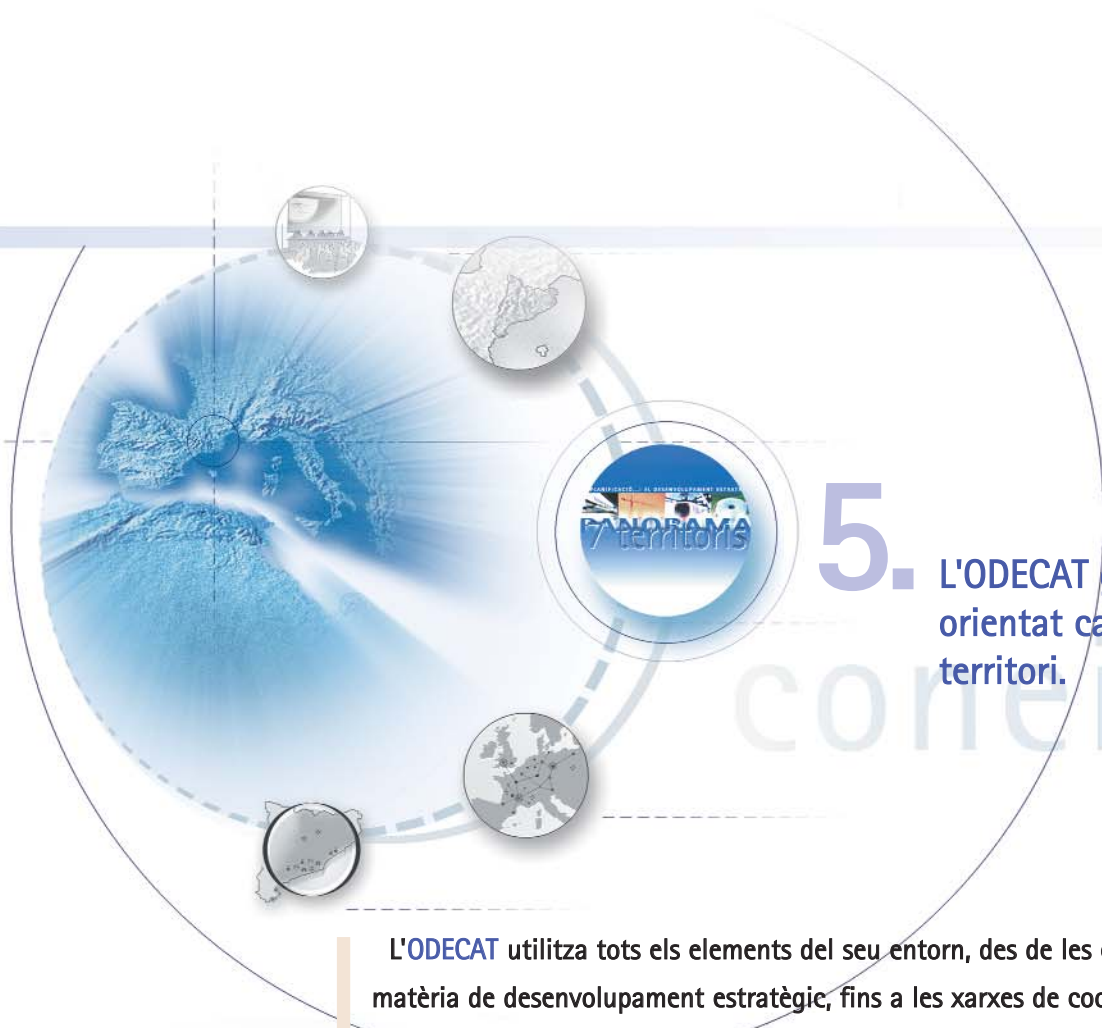
exemplificadors de polítiques de desenvolupament estratègic i territorial organitzats per l'Observatori en quatre seccions segons es puguin considerar espais transnacionals com és el cas de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani o la Regió de la Mar Bàltica; projectes interregionals, com les xarxes PIUR o INTERACT; o estratègies regionals i metropolitanes desenvolupades a diferents països.

Regional Policy - Inforegio

PROYECTO PIUR

5. L'ODECAT genera un cos de coneixement orientat cap a una visió estratègica del territori.

coneixement

L'ODECAT utilitza tots els elements del seu entorn, des de les experiències compartides a casa nostra en matèria de desenvolupament estratègic, fins a les xarxes de cooperació interregional europees, passant per les experiències innovadores d'arreu del món, i les transforma en coneixement útil, en eina de gestió, en recurs per a tots aquells vinculats d'una manera o altra al desenvolupament estratègic de Catalunya.

Experiències compartides i innovadores, Xarxes de cooperació interregional

L'ODECAT desenvolupa la seva activitat com a generador d'idees i de coneixement en diferents vessants; a través de la producció i edició de documents, amb l'elaboració d'instruments de consulta interactiva, i a través de la generació de xarxes de professionals del desenvolupament estratègic.

- Mapes Interactius
- Base de coneixement
- Papers de Prospectiva i Estratègia
- Col·lecció Panorama 7 Territoris

...coneixement útil,

eina de gestió...

nal europees...

Mapes Interactius

Són una eina de suport a la gestió estratègica en què, explotant diverses bases de dades i fonts estadístiques, obtenim tot un ventall d'informació sobre la realitat socioeconòmica catalana a nivell comarcal.

Base de coneixement

Basat en els estàndards europeus de l'ESPRID (European Spatial Planning Research and Information Database), però des d'una perspectiva catalana, l'ODECAT manté una base de dades bibliogràfiques sobre el desenvolupament estratègic, on es poden trobar des d'estudis de casos a llibres d'abast general.

Glossari d'iniciatives

És una eina de consulta ràpida que ofereix una descripció de les diferents iniciatives, organismes i programes en matèria de desenvolupament estratègic, a nivell català i europeu.

Papers de Prospectiva i Estratègia

L'objectiu d'aquests documents, editats mensualment, és tractar aspectes metodològics i pràctics de la prospectiva i la planificació estratègica. Des del portal web de l'Observatori es poden descarregar aquests textos i també documentació relativa a l'Observatori i d'altres publicacions de la Generalitat.

Xarxa d'experts

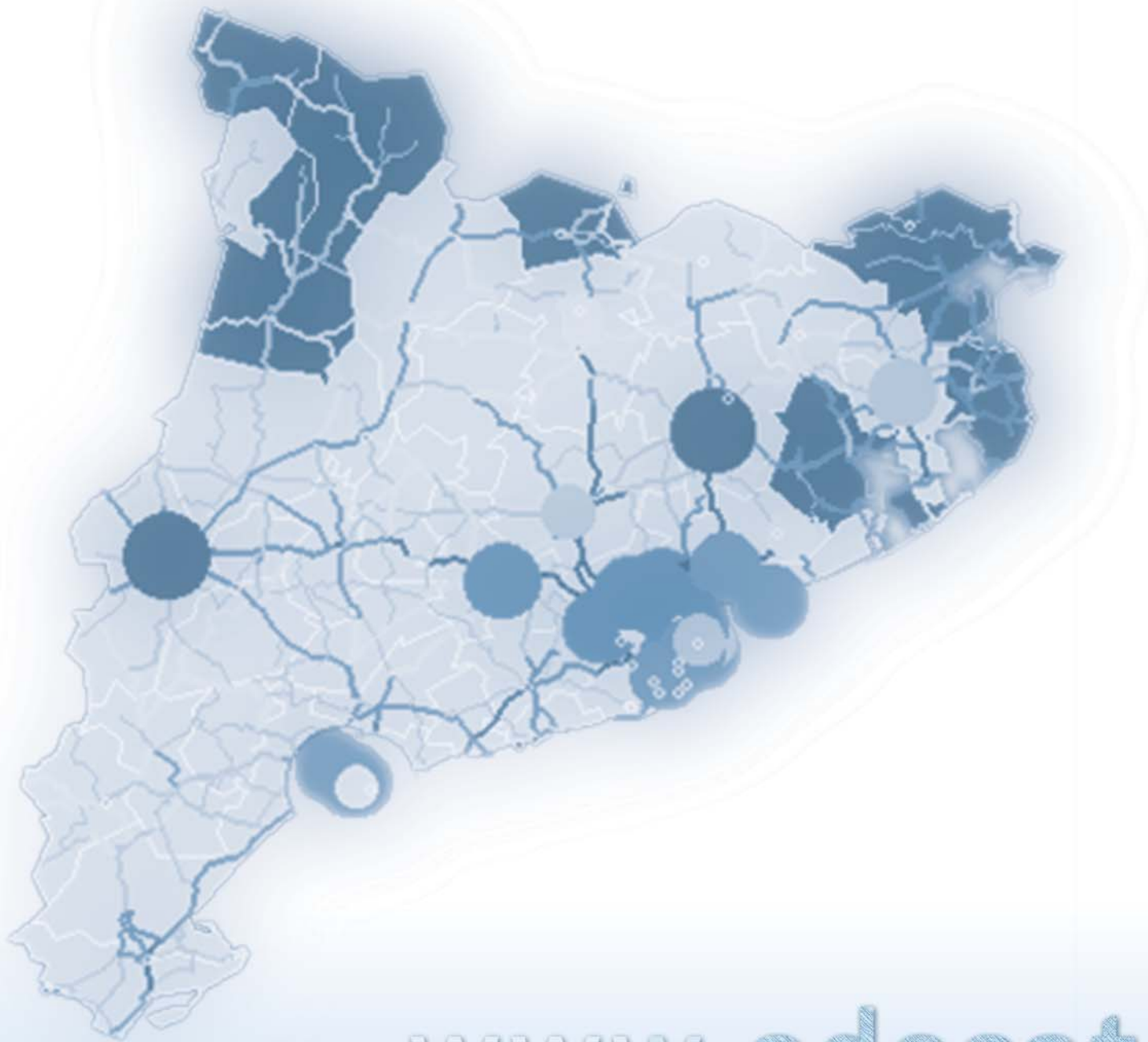
L'ODECAT treballa en la creació d'una xarxa d'experts del desenvolupament estratègic a Catalunya, que serveixi a les institucions, però també als mateixos professionals del sector, com a referència a l'hora de trobar professionals qualificats que els puguin donar suport en els seus dubtes sobre el desenvolupament estratègic o ajudar-los en els seus processos.

Col·lecció Panorama 7 Territoris

Aquesta col·lecció editorial pretén posar a l'abast d'aquelles persones i institucions relacionades o interessades en el desenvolupament estratègic, una sèrie de guies pràctiques de suport a la planificació i al desenvolupament territorial, basades en una aproximació estratègica i prospectiva als reptes i oportunitats de futur dels set territoris de Catalunya.

www.odecat.net

ODECAT

Observatori de
DESENVOLUPAMENT ESTRATÈGIC
a Catalunya

www.odecat.net

**Generalitat
de Catalunya**

www.gencat.net